

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)

7. november 2019*

»Præjudiciel forelæggelse – jernbanebefordring – passagerers rettigheder og forpligtelser – forordning (EF) nr. 1371/2007 – artikel 3, nr. 8) – befordringskontrakt – begreb – passager uden billet ved ombordstigning på toget – urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler – direktiv 93/13/EØF – artikel 1, stk. 2, og artikel 6, stk. 1 – en jernbanevirksomheds almindelige befordringsbetingelser – love eller bindende administrative bestemmelser – bødevilkår – de nationale domstoles kompetence«

I de forenede sager C-349/18 – C-351/18,

angående anmodninger om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af vredegerecht te Antwerpen (fredsdommeren i Antwerpen, Belgien) ved afgørelser af 25. maj 2018, indgået til Domstolen den 30. maj 2018, i sagerne

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (NMBS)

mod

Mbutuku Kanyeba (sag C-349/18),

Larissa Nijs (sag C-350/18),

Jean-Louis Anita Dedroog (sag C-351/18),

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, E. Regan, og dommerne I. Jarukaitis (refererende dommer) E. Juhász, M. Ilešić og C. Lycourgos,

generaladvokat: G. Pitruzzella,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- den belgiske regering ved C. Van Lul, C. Pochet og J.-C. Halleux, som befuldmægtigede,
- Europa-Kommissionen ved N. Ruiz García og P. Vanden Heede, som befuldmægtigede,

* Processprog: nederlandsk.

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 11. juni 2019,
afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningerne om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 9, stk. 4, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1371/2007 af 23. oktober 2007 om jernbanepassagerers rettigheder og forpligtelser (EUT 2007, L 315, s. 14) og af artikel 2, litra a), og artikel 3 og 6 i Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler (EFT 1993, L 95, s. 29).
- 2 Anmodningerne er blevet fremsat i forbindelse med tvister mellem på den ene side Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (NMBS) [Det nationale belgiske sporvejselskab (SNCB)] og på den anden side Mbutuku Kanyebe (sag C-349/18), Larissa Nijs (sag C-350/18) og Jean-Louis Anita Dedroog (sag C-351/18) vedrørende nogle afgifter, der blev gjort gældende over for disse sidstnævnte for at have kørt med tog uden rejsehjemmel.

EU-retten

Direktiv 93/13

- 3 I 13. betragtning til direktiv 93/13 anføres følgende:

»det antages, at de love og administrative bestemmelser i medlemsstaterne, som direkte eller indirekte fastsætter vilkårene for forbrugeraftaler, ikke indeholder urimelige kontraktvilkår; det forekommer derfor ikke nødvendigt at lade kontraktvilkår, der afspejler love eller bindende administrative bestemmelser samt bestemmelser i internationale konventioner, som medlemsstaterne eller [Den Europæiske Union] er part i, være underlagt bestemmelserne i dette direktiv; udtrykket »love og bindende administrative bestemmelser« omfatter ligeledes de regler, som ifølge lovgivningen gælder mellem de kontraherende parter, når der ikke er aftalt anden ordning.«
- 4 Dette direktivs artikel 1 bestemmer:

»1. Formålet med dette direktiv er indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem erhvervsdrivende og forbrugere.

2. Kontraktvilkår, som afspejler love eller bindende administrative bestemmelser samt bestemmelser eller principper i internationale konventioner, som medlemsstaterne eller [EU] er part i, bl.a. på transportområdet, er ikke underlagt dette direktivs bestemmelser.«
- 5 Direktivets artikel 2, litra a), præciserer:

»I dette direktiv forstås ved:

a) »urimelige kontraktvilkår«: kontraktvilkår som defineret i artikel 3.«
- 6 Direktivets artikel 3 bestemmer:

»1. Et kontraktvilkår, der ikke har været genstand for individuel forhandling, anses for urimeligt, hvis det til trods for kravene om god tro bevirker en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser ifølge aftalen til skade for forbrugeren.

2. Et kontraktvilkår anses altid for ikke at have været genstand for individuel forhandling, når det er udarbejdet på forhånd, og forbrugeren derved ikke har haft nogen indflydelse på indholdet, navnlig i forbindelse med en standardkontrakt.

[...]

3. Bilaget indeholder en vejledende og ikke-udtømmende liste over de kontraktvilkår, der kan betegnes som urimelige.«

7 Artikel 6, stk. 1, i direktiv 93/13 bestemmer:

»Medlemsstaterne fastsætter, at urimelige kontraktvilkår i en aftale, som en erhvervsdrivende har indgået med en forbruger, i henhold til deres nationale lovgivning ikke binder forbrugeren, og at aftalen forbliver bindende for parterne på i øvrigt samme vilkår, hvis den kan opretholdes uden de urimelige kontraktvilkår.«

8 Direktivets artikel 7, stk. 1, har følgende ordlyd:

»Medlemsstaterne sikrer, at der i forbrugernes og konkurrenternes interesse findes egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem forbrugere og en erhvervsdrivende, til ophør.«

Forordning nr. 1371/2007

9 Første til tredje betragtning til forordning nr. 1371/2007 har følgende ordlyd:

»(1) Inden for rammerne af den fælles transportpolitik er det vigtigt at sikre rettighederne for jernbanepassagerer og at forbedre kvaliteten og effektiviteten af personbefordringen for at øge jernbanetransportens andel i forhold til andre transportformer.

(2) Kommissionens meddelelse »Strategien for forbrugerpolitikken 2002-2006« [(EFT 2002, C 137, s. 2)] sætter som mål at skabe et højt forbrugerbeskyttelsesniveau på transportområdet i overensstemmelse med traktatens artikel 153, stk. 2.

(3) Da jernbanepassageren er den svage part i transportkontrakten, bør dennes rettigheder beskyttes.«

10 Forordningens artikel 1, litra a), bestemmer:

»Denne forordning fastsætter regler med hensyn til følgende:

a) oplysninger, som skal gives af jernbanevirksomheder, indgåelse af befordringskontrakter, udstedelse af billetter og indførelse af et edb-informations- og -reservationssystem for jernbanetransport.«

11 Nævnte forordnings artikel 3 indeholder følgende definitioner:

»I denne forordning forstås ved:

[...]

2) »operatør« den kontraktansvarlige jernbanevirksomhed, med hvem passageren har indgået befordringskontrakten, eller en række på hinanden følgende jernbanevirksomheder, som er ansvarlige i forhold til den indgåede kontrakt

[...]

- 8) »befordringskontrakt«: kontrakt om befordring af passagerer mod betaling eller uden betaling mellem en jernbanevirksomhed eller en billetudsteder og en passager om udførelse af en eller flere transporttydelser

[...]

- 10) »gennemgående billet«: en eller flere billetter, som udgør den befordringskontrakt, der er indgået for at udføre på hinanden følgende jernbanetjenester, der drives af en eller flere jernbanevirksomheder

[...]

- 16) »almindelige befordringsbetingelser«: operatørens betingelser i form af almindelige betingelser eller lovligt gældende takster i hver medlemsstat, som ved indgåelsen af befordringskontrakten er blevet en integreret del heraf

[...]«

- 12 Kapitel II i forordning nr. 1371/2007 med overskriften »Befordringskontrakt, oplysninger og billetter« omfatter artikel 4-10. Forordningens artikel 4 med overskriften »Befordringskontrakter« bestemmer:

»Med forbehold af bestemmelserne i dette kapitel er indgåelse og udførelse af en befordringskontrakt og levering af oplysninger og billetter omfattet af kapitel II og III i de i bilag I anførte bestemmelser.«

- 13 Forordningens artikel 9, som vedrører billetter, gennemgående billetter og reservationer, bestemmer i stk. 2-4:

»2. Med forbehold af stk. 4 skal jernbanevirksomhederne som mindstemål distribuere billetter til passagererne gennem et af følgende salgssteder:

- a) billetkontorer eller billetautomater
- b) telefon, internet eller anden almindeligt tilgængelig informationsteknologi
- c) om bord på tog.

3. Med forbehold af stk. 4 og 5 skal jernbanevirksomhederne udstede billetter inden for rammerne af kontrakter om offentlig tjeneste gennem mindst et af følgende salgssteder:

- a) billetkontorer eller billetautomater
- b) om bord på tog.

4. Jernbanevirksomhederne skal tilbyde muligheden for at få billetter til de respektive tjenester om bord på toget, medmindre dette begrænses eller nægtes af hensyn til sikkerheden eller politikken for bekæmpelse af svig eller obligatorisk togreservation eller af rimelige kommercielle hensyn.«

- 14 Bilag I til forordning nr. 1371/2007 med overskriften »Uddrag af de fælles regler for kontrakten om international befordring af passagerer og bagage med jernbane (CIV)« indeholder afsnit II-VII i tillæg A til konventionen om internationale jernbanebefordringer (COTIF) af 9. maj 1980 som ændret ved

protokollen af 3. juni 1999 om ændring af nævnte konvention (herefter »COTIF«). Dette bilag I indeholder således afsnit II i dette tillæg med overskriften »Indgåelse og udførelse af kontrakt om befordring«, som indeholder tillæggets artikel 6-11.

- 15 Artikel 6 med overskriften »Kontrakt om befordring« i tillæg A til COTIF bestemmer:

»1. Gennem kontrakt om befordring forpligter operatøren sig til at befordre passageren og i givet fald rejsegods og køretøjer til bestemmelsesstationen og til at udlevere rejsegods og køretøjer på bestemmelsesstedet.

2. Kontrakten om befordring skal bevises ved udlevering af en eller flere rejsehjemler, der udleveres til passageren. Uden hensyn til artikel 9 kan hverken fravær, fejl ved eller tab af rejsehjemmel dog sætte spørgsmålstejn ved, om kontrakten eksisterer eller er gyldig, da kontrakten altid er underlagt nærværende fælles regler.

3. Rejsehjemlen bekræfter, indtil det modsatte er bevist, kontraktens indgåelse og indhold.«

- 16 Artikel 7, som vedrører »Rejsehjemmel« i dette tillæg A, bestemmer i stk. 1 og 2:

»1. De almindelige betingelser for befordring fastsætter form og udformning af rejsehjemler og ligeledes hvad angår sprog til affattelse og typer til trykningen.

2. På rejsehjemlen skal som minimum anføres:

[...]

c) enhver anden nødvendig angivelse, der kan bevise, at der er indgået kontrakt om befordring med angivelse af indhold, der gør det muligt for passageren at gøre sine krav gældende i henhold til den indgåede kontrakt.«

- 17 Artikel 8, stk. 1, i det pågældende tillæg A præciserer, at »[m]edmindre andet er aftalt mellem passageren og operatøren, skal prisen for befordringen erlægges forud«.

- 18 Artikel 9 i samme tillæg A har overskriften »Ret til befordring. Udelukkelse fra befordring«. Stk. 1 bestemmer:

»Lige fra rejsens påbegyndelse skal passageren være forsynet med en gyldig rejsehjemmel, og denne skal forevises ved kontrol af rejsehjemler. De almindelige betingelser for befordring kan fastsætte:

a) at en passager, der ikke kan fremvise gyldig rejsehjemmel, ud over befordringsprisen skal betale et tillæg

b) at en passager, der nægter straks at betale befordringsprisen eller tillægget, kan nægtes befordring

c) om og under hvilke betingelser en tilbagebetaling af tillægget kan finde sted.«

Twisterne i hovedsagerne og de præjudicielle spørgsmål

- 19 I 2015 blev det ved fire lejligheder konstateret, at Mbutuku Kanyeba lige så mange gange havde rejst med tog uden at være forsynet med en rejsehjemmel (sag C-349/18) i strid med artikel 156-160 i SNCB's dagældende befordringsbetingelser. I 2013 og 2015 blev fem tilsvarende konstateringer gjort gældende over for Larissa Nijs (sag C-350/18). I 2014 og 2015 blev der tillige gjort elleve tilsvarende konstateringer gældende over for Jean-Louis Anita Dedroog (sag C-351/18).

- 20 SNCB gav hver enkelt af disse personer mulighed for at lovliggøre forholdet ved enten at betale en forøget billetpris i form af en såkaldt »ombordtarif« eller inden 14 dage efter konstateringen af overtrædelsen at betale et fast beløb på 75 EUR eller for overtrædelserne forud for 2015 befordringsprisen med et tillæg på 60 EUR. Efter udløbet af denne frist på 14 dage havde de sagsøgte i hovedsagerne fortsat mulighed for at betale et fast beløb på 225 EUR eller for overtrædelserne forud for 2015 befordringsprisen med et tillæg på 200 EUR.
- 21 Eftersom ingen af de sagsøgte i hovedsagerne gjorde brug af disse muligheder, anlagde SNCB sag ved den forelæggende ret, dvs. vredegerecht te Antwerpen (fredsdommeren i Antwerpen, Belgien) med henblik på at få dem dømt til i sag C-349/18 – C-351/18 at betale beløb på henholdsvis 880,20 EUR, 1 103,90 EUR og 2 394 EUR med tillæg i hver enkelt af sagerne af sagsomkostninger. SNCB har i forbindelse med disse krav gjort gældende, at retsforholdet mellem selskabet og de sagsøgte i hovedsagerne ikke er af aftalemæssig, men af lovgivningsmæssig karakter, eftersom disse ikke havde købt rejsehjemmel. Disse sidstnævnte gav ikke møde for den forelæggende ret.
- 22 Denne ret finder, at den på baggrund af Domstolens praksis er forpligtet til ex officio at undersøge, om reglerne om urimelige kontraktvilkår kan anvendes, såfremt tjenesten leveres til en forbruger. Den har bemærket, at der i de sager, der er indbragt for den, er tale om for det første »forbrugere« som omhandlet i doktrinen om urimelige vilkår, eftersom dette begreb ifølge retten omfatter »en fysisk person, der i forbindelse med de af dette direktiv omfattede aftaler ikke handler som led i sit erhverv, forretning, håndværk eller profession«, og for det andet en »virksomhed« som omhandlet i samme doktrin, idet den i denne forbindelse har henvist til en dom, der er blevet afsagt af Hof van Cassatie (kassationsdomstol, Belgien). Den har anført, at den følgelig er forpligtet til at fortsætte undersøgelsen af, om den pågældende doktrin skal anvendes, og har i denne forbindelse rejst spørgsmålet om karakteren af retsforholdet mellem SNCB og de sagsøgte i hovedsagerne og dernæst, om der er blevet indgået en befordringskontrakt.
- 23 I denne forbindelse har den anført, at retsgrundlaget for SNCB's almindelige befordringsbetingelser, som fastsætter de respektive rettigheder og pligter for selskabet og passagererne, ikke er klart. Ifølge et første synspunkt er der tale om rent kontraktmæssige vilkår. Ifølge et andet synspunkt er der tale om lovbestemte regler i henhold til forvaltningslovgivningen. Der hersker endvidere i belgisk ret uenighed om karakteren af retsforholdet mellem SNCB og passageren. Ifølge et første synspunkt er dette forhold altid af aftalemæssig karakter, selv såfremt passageren ikke råder over en gyldig rejsehjemmel. Den omstændighed alene, at den zone, hvor passageren skal være i besiddelse af en gyldig rejsehjemmel, betrædes, bevirker, at der foreligger en befordringskontrakt, som således udgør en ren standardaftale. Ifølge et andet synspunkt er forholdet aftalemæssigt, såfremt passageren har erhvervet en rejsehjemmel, men lovmæssigt, såfremt der ikke foreligger en sådan hjemmel. Der foreligger derfor ingen viljesoverensstemmelse, eftersom passageren ikke har nogen intention om at betale for befordringen, og befordringsselskabet ikke har nogen intention om at levere befordringen uden modydelse. Den forelæggende ret har anført, at denne debat ikke længere er aktuel i belgisk ret, eftersom Grondwettelijk Hof (forfatningsdomstol, Belgien) og Hof van Cassatie (kassationsdomstol) har fastslået, at doktrinen om urimelige kontraktvilkår ligeledes finder anvendelse på et lovmæssigt retsforhold.
- 24 Den forelæggende ret har imidlertid anført, at doktrinen om urimelige kontraktvilkår forudsætter, at der foreligger en kontrakt og er af den opfattelse, at begrebet »kontrakt« er et EU-retligt begreb. I denne forbindelse har den henvist til artikel 9, stk. 4, i forordning nr. 1371/2007 og har rejst spørgsmålet om tidspunktet, hvorpå kontrakten indgås og nærmere bestemt, om dette tidspunkt er, når den zone, hvor passageren skal være i besiddelse af en gyldig rejsehjemmel betrædes, eller om det er, når rejsehjemlen erhverves.

- 25 Den finder endvidere, at spørgsmålet om, hvornår en befordringskontrakt opstår, skal besvares i lyset af artikel 2, litra a), og artikel 3 i direktiv 93/13. I de sager, der er indbragt for den, skal SNCB's befordringsbetingelser, hvad enten de er af aftalemæssig eller lovgivningsmæssig karakter, anses for betingelser, der ikke har været genstand for individuel forhandling som omhandlet i denne sidstnævnte bestemmelse.
- 26 På baggrund af disse betragtninger har den rejst spørgsmålet, om et kontraktmæssigt retsforhold altid opstår mellem et befordringsselskab og en passager, når denne passager benytter sig af beforderens tjenesteydelse uden at erhverve en rejsehjemmel. Såfremt dette ikke skulle være tilfældet, har den rejst spørgsmålet, om doktrinen om urimelige kontraktvilkår finder anvendelse på den passager, der benytter offentlig befordring uden at erhverve en rejsehjemmel.
- 27 For det tilfælde, at Domstolen måtte fastslå, at SNCB's almindelige befordringsbetingelser skal undersøges på baggrund af doktrinen om urimelige kontraktvilkår, har den forelæggende ret anført, at et urimeligt kontraktvilkår i belgisk ret sanktioneres med ugyldighed, og at EU-retten i henhold til Domstolens faste praksis i det væsentlige er til hinder for, at en national ret, der erklærer et vilkår i en aftale, som er indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger, ugyldigt, tilpasser denne kontrakt ved at ændre dette vilkårs indhold. Den belgiske doktrin har imidlertid kritiseret dette fællesskabsretlige forbud mod udfyldning med almindelige regler for at være for unuanceret. Retten har således rejst spørgsmålet, om der kan foreligge omstændigheder, hvorunder den erhvervsdrivende har en interesse i, at vilkåret opretholdes, men hvorunder forbrugeren har en interesse i, at vilkårets rækkevidde ændres af retten, og om disse omstændigheder i et sådant tilfælde kan fastlægges generelt.
- 28 Det er på denne baggrund, at vredegerecht te Antwerpen (fredsdommeren i Antwerpen) har besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål, der er affattet identisk i hver af de forenede sager:
- »1) Skal artikel 9, stk. 4, i [forordning nr. 1371/2007], jf. artikel 2, litra a), og artikel 3 i direktiv 93/13, fortolkes således, at der altid opstår et kontraktmæssigt retsforhold mellem befordringsselskabet og passageren, selv når denne benytter sig af beforderens tjenesteydelse uden at erhverve en rejsehjemmel?
 - 2) Såfremt det foregående spørgsmål skal besvares benægtende, omfatter beskyttelsen i henhold til doktrinen om urimelige vilkår også en passager, der benytter offentlig transport uden at have erhvervet en rejsehjemmel, og som ved denne handle måde bliver forpligtet til betaling af en afgift ud over transportprisen på grundlag af beforderens almindelige bestemmelser, der anses for almindeligt bindende, fordi de er lovbestemte, eller fordi de er blevet bekendtgjort i en officiel publikation fra staten?
 - 3) Er artikel 6 i direktiv 93/13, der bestemmer, at »[m]edlemsstaterne fastsætter, at urimelige kontraktvilkår i en aftale, som en erhvervsdrivende har indgået med en forbruger, i henhold til deres nationale lovgivning ikke binder forbrugeren, og at aftalen forbliver bindende for parterne på i øvrigt samme vilkår, hvis den kan opretholdes uden de urimelige kontraktvilkår«, i alle tilfælde til hinder for, at retten kan mildne det vilkår, som anses for urimeligt, eller i stedet anvende almindelige regler?
 - 4) Såfremt det foregående spørgsmål besvares benægtende, under hvilke omstændigheder kan den nationale ret mildne det vilkår, som anses for urimeligt, eller erstatte det ud fra almindelige regler[?]
 - 5) Såfremt det ovenstående spørgsmål ikke kan besvares generelt, opstår det spørgsmål, om artikel 6 i direktiv 93/13 i det tilfælde, hvor det nationale sporvejs selskab efter at have grebet en passager i at rejse uden billet sanktionerer denne efter civilretten med en afgift alene eller oven i billetprisen, og

retten kommer til det resultat, at afgiften er et urimeligt vilkår som omhandlet i artikel 2, litra a), jf. artikel 3, i direktiv 93/13, er til hinder for, at retten erklærer vilkåret for ugyldigt og anvender almindelige erstatningsregler for at erstatte den skade, som det nationale sporvejsselskab har lidt?»

Retsforhandlingerne for Domstolen

- 29 Ved afgørelse truffet af Domstolens præsident den 11. juli 2018 blev sagerne C-349/18 – C-351/18 forenet med henblik på den skriftlige forhandling og dommen.

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

- 30 Indledningsvis bemærkes for det første, at den forelæggende ret med det første spørgsmål ønsker en fortolkning af artikel 9, stk. 4, i forordning nr. 1371/2007 i lyset af direktiv 93/13. Denne forordning henviser imidlertid ikke til direktiv 93/13. Endvidere fremgår det af en sammenligning af deres respektive artikel 1, at forordningen og direktivet har forskellige formål. Følgelig er bestemmelserne i direktiv 93/13 ikke relevante ved fortolkningen af forordning nr. 1371/2007 (jf. analogt dom af 9.9.2004, Meiland Azewijn, C-292/02, EU:C:2004:499, præmis 40, af 15.12.2011, Møller, C-585/10, EU:C:2011:847, præmis 37 og 38, og af 11.9.2014, Kommissionen mod Tyskland C-525/12, EU:C:2014:2202, præmis 40).
- 31 For det andet, selv om den forelæggende ret med dette første spørgsmål har rejst et spørgsmål om fortolkningen af artikel 9, stk. 4, i forordning nr. 1371/2007, bemærkes, at denne bestemmelse vedrører den mulighed, som jernbanevirksomhederne principielt skal give, for at købe billetter til den pågældende tjenesteydelse ombord på toget. Det fremgår imidlertid af forelæggelsesafgørelserne, at det ikke så meget er denne mulighed, der er omhandlet i hovedsagerne, men snarere spørgsmålet om, hvorvidt en passager, der rejser med tog uden at have erhvervet en billet i kraft af sin ombordstigning, skal anses for at have indgået et kontraktforhold med jernbanevirksomheden som omhandlet i forordningen. Det er således ikke denne artikel 9, stk. 4, i sig selv, der skal fortolkes med henblik på afgørelsen af hovedsagerne.
- 32 Det følger imidlertid af Domstolens faste praksis, at det som led i den samarbejdsprocedure mellem de nationale retter og Domstolen, som er indført ved artikel 267 TEUF, tilkommer denne at give den nationale ret et hensigtsmæssigt svar, som sætter den i stand til at afgøre den tvist, der verserer for den. Ud fra dette synspunkt påhviler det Domstolen i givet fald at omformulere de spørgsmål, der forelægges den. Den omstændighed, at en national ret rent formelt har udformet det præjudicielle spørgsmål under henvisning til bestemte EU-retlige bestemmelser, er ikke til hinder for, at Domstolen oplyser denne ret om alle de fortolkningsmomenter, der kan være til nytte ved afgørelsen af den sag, som verserer for denne, uanset om den henviser til dem i sine spørgsmål. Det tilkommer herved Domstolen af samtlige de oplysninger, der er fremlagt af den nationale ret, og navnlig af forelæggelsesafgørelsens præmisser, at udlede de EU-retlige elementer, som det under hensyn til sagens genstand er nødvendigt at fortolke (dom af 27.6.2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, EU:C:2017:496, præmis 36 og den deri nævnte retspraksis).
- 33 På baggrund af disse betragtninger og begrundelsen for anmodningerne om præjudiciel afgørelse må det udledes, at den forelæggende ret med det første spørgsmål nærmere bestemt ønsker oplyst, om artikel 3, nr. 8), i forordning nr. 1371/2007 skal fortolkes således, at en situation, hvori en passager stiger ombord på et tog med henblik at foretage en rejse uden at have erhvervet en billet, henhører under begrebet »befordringskontrakt« som omhandlet i denne bestemmelse.

- 34 I henhold til artikel 3, nr. 8), i forordning nr. 1371/2007 omfatter begrebet »befordringskontrakt« en »kontrakt om befordring af passagerer mod betaling eller uden betaling mellem en jernbanevirksomhed eller en billetudsteder og en passager om udførelse af en eller flere transportydelser«.
- 35 Det bemærkes, at der ved fortolkningen af en EU-retlig bestemmelse ikke blot tages hensyn til dennes ordlyd, men også til den sammenhæng, hvori den indgår, og til de mål, der forfølges med den ordning, som den udgør en del af (dom af 7.6.2005, VEMW m.fl., C-17/03, EU:C:2005:362, præmis 41 og den deri nævnte retspraksis, og af 22.11.2012, Westbahn Management, C-136/11, EU:C:2012:740, præmis 33 og den deri nævnte retspraksis).
- 36 Hvad angår ordlyden af artikel 3, nr. 8), i forordning nr. 1371/2007 bemærkes for det første, at ordet »kontrakt« efter almindelig sprogbrug betegner en viljesoverensstemmelse, der skal have retsvirkninger. For det andet består disse retsvirkninger inden for rammerne af det område, der reguleres af forordningen og på baggrund af bestemmelsens ordlyd, hovedsageligt i jernbanevirksomhedens forpligtelse til at udføre en eller flere transportydelser for passageren og passagerens forpligtelse til at betale prisen, medmindre transportydelsen er gratis.
- 37 Det følger således af konstateringerne i den forudgående præmis, at ved på den ene side at gøre toget frit tilgængeligt og på den anden side at stige ombord på toget med henblik på at foretage en rejse, tilkendegiver såvel jernbanevirksomheden som passageren en overensstemmende vilje til at indgå i et kontraktforhold, således at de fornødne betingelser for at fastslå, at der foreligger en befordringskontrakt, i princippet er opfyldt. Ordlyden af artikel 3, nr. 8), i forordning nr. 1371/2007 giver imidlertid ikke mulighed for at afgøre, om det forhold, at passageren er i besiddelse af en billet, er en ufravigelig forudsætning for at kunne fastslå, at der foreligger en befordringskontrakt som omhandlet i denne bestemmelse.
- 38 Hvad angår den sammenhæng, som artikel 3, nr. 8), i forordning nr. 1371/2007 indgår i, bemærkes for det første, at ordet »befordringskontrakt« anvendes i en lang række andre bestemmelser i forordningen.
- 39 Således definerer forordningens artikel 3, nr. 10), begrebet »gennemgående billet« som »en eller flere billetter, som udgør den befordringskontrakt, der er indgået for at udføre på hinanden følgende jernbanetjenester, der drives af en eller flere jernbanevirksomheder«.
- 40 Samme forordnings artikel 4, som specifikt vedrører »Befordringskontrakter«, bestemmer, at »[m]ed forbehold af bestemmelserne i [kapitel II i forordning nr. 1371/2007] er indgåelse og udførelse af en befordringskontrakt og levering af oplysninger og billetter omfattet af kapitel II og III i de i bilag I [til forordningen] anførte bestemmelser.«
- 41 I denne forbindelse gengives i dette bilag I til forordning nr. 1371/2007 bl.a. kapitel II i tillæg A til COTIF vedrørende indgåelse og udførelse af kontrakt om befordring. Dette tillægs artikel 6, stk. 1, bestemmer, at »[g]ennem kontrakt om befordring forpligter operatøren sig til at befordre passageren og i givet fald rejsegods og køretøjer til bestemmelsesstationen og til at udlevere rejsegods og køretøjer på bestemmelsesstedet« og i artikel 6, stk. 2, præciseres, at kontrakten om befordring skal bevises ved udlevering af en eller flere rejsehjemler, der udleveres til passageren, og at uden hensyn til artikel 9 kan hverken fravær, fejl ved eller tab af rejsehjemmel sætte spørgsmålstegn ved, om kontrakten eksisterer eller er gyldig, da kontrakten altid er underlagt de fælles regler, der er udfærdiget af COTIF. Samme tillægs artikel 6, stk. 3, tilføjer, at rejsehjemlen bekræfter, indtil det modsatte er bevist, kontraktens indgåelse og indhold.

- 42 Endvidere bestemmer artikel 7 i tillæg A til COTIF i stk. 1, at de almindelige betingelser for befordring bl.a. fastsætter form og udformning af rejsehjemler og stk. 2, litra c), bestemmer, at der på rejsehjemlen bl.a. skal anføres enhver anden nødvendig angivelse, der kan bevise, at der er indgået kontrakt om befordring med angivelse af indhold, der gør det muligt for passageren at gøre sine krav gældende i henhold til den indgåede kontrakt.
- 43 I denne forbindelse skal det ligeledes fremhæves, at det fremgår af artikel 9, stk. 2 og 3, i forordning nr. 1371/2007, at jernbanevirksomhederne med forbehold af artiklens stk. 4 som mindstemål skal distribuere billetter til passagererne gennem et af de tre salgssteder – eller to, såfremt der er tale om billetter for tjenester i henhold til kontrakter om offentlig tjeneste – som disse bestemmelser opregner, herunder salg ombord på tog.
- 44 For det andet bemærkes, at det fremgår af artikel 8, stk. 1, i tillæg A til COTIF, som er indeholdt i bilag I til denne forordning, at det kun er, såfremt intet andet er aftalt mellem passageren og operatøren, at prisen for befordringen skal erlægges forud.
- 45 Artikel 9 i dette tillæg A bestemmer ganske vist i stk. 1, første punktum, med forbehold for, at tillæggets artikel 6 finder anvendelse, at passageren lige fra rejsens påbegyndelse skal være forsynet med en gyldig rejsehjemmel, og at denne skal forevises ved kontrol af rejsehjemler. Artikel 9 præciserer imidlertid, i andet punktum henholdsvis i litra a) og b), at de almindelige betingelser for befordring kan bestemme, at en passager, der ikke kan fremvise gyldig rejsehjemmel, ud over befordringsprisen skal betale et tillæg, eller at en passager, der nægter straks at betale befordringsprisen eller tillægget, kan nægtes befordring.
- 46 Ifølge artikel 3, nr. 16), i forordning nr. 1371/2007 omfatter begrebet »almindelige befordringsbetingelser« i henhold til forordningen »operatørens betingelser i form af almindelige betingelser eller lovligt gældende takster i hver medlemsstat, som ved indgåelsen af befordringskontrakten er blevet en integreret del heraf«, mens »operatør« i forordningens artikel 3, nr. 2), defineres som »den kontraktansvarlige jernbanevirksomhed, med hvem passageren har indgået befordringskontrakten, eller en række på hinanden følgende jernbanevirksomheder, som er ansvarlige i forhold til den indgåede kontrakt«.
- 47 For så vidt som en passager, der ikke kan fremvise en gyldig rejsehjemmel, eller som nægter straks at betale denne rejsehjemmel i henhold til artikel 9 i tillæg A til COTIF i bilag I til forordning nr. 1371/2007 kan undergives de almindelige befordringsbetingelser, og for så vidt som disse i henhold til forordningens artikel 3, nr. 16), sammenholdt med forordningens artikel 3, nr. 2), bliver en integrerende del af, befordringskontrakten mellem jernbanevirksomheden og passageren ved indgåelsen af denne kontrakt, følger det heraf, at en sådan virksomhed, der giver fri adgang til sine tog, og en passager, der stiger på et sådant tog med henblik på at foretage en rejse, skal anses for at være part i en »befordringskontrakt«, så snart passageren befinder sig på dette tog. I modsat fald finder de almindelige befordringsbetingelser nemlig ikke anvendelse på den pågældende passager på grundlag af forordning nr. 1371/2007.
- 48 Det følger således klart af disse oplysninger, at den billet, der også i tillæg A er betegnet med ordene »rejsehjemmel«, kun er et instrument, der materialiserer befordringskontrakten som omhandlet i forordning nr. 1371/2007.
- 49 Ordlyden af artikel 3, nr. 8), i forordning nr. 1371/2007 og den sammenhæng, som bestemmelsen indgår i, fører følgelig til, at det skal lægges til grund, at begrebet »befordringskontrakt« som omhandlet i den pågældende bestemmelse i denne forordning skal forstås uafhængigt af, om passageren har en billet, for så vidt som det omfatter en situation, hvori en passager stiger på et tog, der er frit tilgængeligt, med henblik på at foretage en rejse uden at have erhvervet en billet.

- 50 Denne fortolkning understøttes af formålene med forordning nr. 1371/2007. For det første har denne forordning i henhold til artikel 1, litra a), bl.a. til formål at fastsætte regler med hensyn til indgåelse af befordringskontrakter. For det andet fremhæves i første betragtning til den pågældende forordning bl.a., at det inden for rammerne af den fælles transportpolitik er vigtigt at sikre rettighederne for jernbanepassagerer. Endvidere fremgår det af anden betragtning til samme forordning, at der skal skabes et højt forbrugerbeskyttelsesniveau på transportområdet, og det følger af tredje betragtning til forordningen, at eftersom jernbanepassageren er den svage part i transportkontrakten, bør dennes rettigheder beskyttes.
- 51 Det ville være i strid med disse formål at lægge til grund, at begrebet »befordringskontrakten« som omhandlet i forordning nr. 1371/2007 skal fortolkes således, at det ikke omfatter en situation, hvor en passager stiger på et frit tilgængeligt tog med henblik på at foretage en rejse uden at have erhvervet en billet. Såfremt det kunne lægges til grund, at en sådan passager kan anses for ikke at indgå som part i et kontraktforhold med en jernbanevirksomhed, der har gjort sine tog frit tilgængelige, med den eneste begrundelse, at han ikke er i besiddelse af en billet, når han stiger om bord på toget, ville denne passager som følge af omstændigheder, der ligger uden for vedkommendes kontrol, blive frataget de rettigheder, som denne forordning knytter til indgåelsen af en befordringskontrakt, hvilket ville stride mod det formål om beskyttelse af jernbanepassagerer, der forfølges med den pågældende forordning, og som er nævnt i første til tredje betragtning til forordningen.
- 52 Idet der ikke foreligger bestemmelser i denne henseende i forordning nr. 1371/2007, berører en sådan fortolkning ikke gyldigheden af denne kontrakt eller de følger, der kan knyttes til den manglende opfyldelse fra en af parternes side af dennes kontraktmæssige forpligtelser, som, idet der ikke foreligger bestemmelser i denne henseende i forordningen, fortsat reguleres af gældende national ret.
- 53 På baggrund af samtlige ovenstående betragtninger skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 3, nr. 8), i forordning nr. 1371/2007 skal fortolkes således, at en situation, hvori en passager stiger ombord på et tog, der er frit tilgængeligt, med henblik på at foretage en rejse uden at have erhvervet en billet, henhører under begrebet »befordringskontrakt« som omhandlet i denne bestemmelse.

Det andet spørgsmål

- 54 Under hensyn til besvarelsen af det første spørgsmål er det uforholdsmæssigt at besvare det andet spørgsmål.

Det tredje og det femte spørgsmål

- 55 Med det tredje og det femte spørgsmål, der skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 6, stk. 1, i direktiv 93/13 skal fortolkes således, at bestemmelsen er til hinder for, at en national ret, der fastslår, at et bødevilkår i en aftale, der er indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger, er urimeligt, ændrer størrelsen af den bøde, der pålægges forbrugeren i dette vilkår, eller erstatter det pågældende vilkår med en udfyldende regel i national ret. I denne sammenhæng har retten ligeledes rejst spørgsmålet, om direktiv 93/13 skal fortolkes således, at det er til hinder for, at den nationale ret under omstændigheder som de i hovedsagen omhandlede anvender bestemmelser i national ret vedrørende ansvar uden for kontrakt.
- 56 I denne forbindelse bemærkes indledningsvis, at ifølge de oplysninger, der er givet i anmodningerne om præjudiciel afgørelse, er det bødevilkår, som den forelæggende ret i givet fald kan erklære for urimeligt, en del af SNCB's almindelige befordringsbetingelser, i forhold til hvilke denne ret har præciseret, at de »anses for almindeligt forbindende, fordi de er lovbestemte«, og at de er »blevet bekendtgjort i en officiel publikation fra staten«.

- 57 På baggrund af disse præciseringer skal det bemærkes, at kontraktvilkår, som afspejler love eller bindende administrative bestemmelser, i henhold til artikel 1, stk. 2, i direktiv 93/13, ikke er underlagt direktivets bestemmelser.
- 58 Ifølge Domstolens faste praksis, og som det fremgår af 13. betragtning til direktiv 93/13, omfatter den udelukkelse fra dette direktivs anvendelsesområde, som er fastsat i direktivets artikel 1, stk. 2, også de nationale bestemmelser, som gælder mellem parterne i en aftale uanset deres valg, og de bestemmelser, der uden videre finder anvendelse, dvs. i mangel af en anden ordning mellem parterne herom, samt kontraktvilkår, der afspejler de pågældende bestemmelser (jf. i denne retning dom af 21.3.2013, RWE Vertrieb, C-92/11, EU:C:2013:180, præmis 26, af 30.4.2014, Barclays Bank, C-280/13, EU:C:2014:279, præmis 30, 31 og 42, og kendelse af 7.12.2017, Woonhaven Antwerpen, C-446/17, ikke trykt i Sml., EU:C:2017:954, præmis 25).
- 59 Denne udelukkelse fra anvendelsen af ordningen i direktiv 93/13 er begrundet i den omstændighed, at det i princippet med føje må lægges til grund, at den nationale lovgiver har foretaget en afbalanceret afvejning af alle kontrahenternes rettigheder og forpligtelser, som EU-lovgiver udtrykkeligt har villet bevare (jf. i denne retning dom af 30.4.2014, Barclays Bank, C-280/13, EU:C:2014:279, præmis 41 og den deri nævnte retspraksis, samt kendelse af 7.12.2017, Woonhaven Antwerpen, C-446/17, ikke trykt i Sml., EU:C:2017:954, præmis 26).
- 60 Denne undtagelse til anvendelsesområdet for direktiv 93/13 kræver i henhold til Domstolens praksis, at to betingelser er opfyldt. For det første skal kontraktvilkåret afspejle en lov eller en administrativ bestemmelse, og for det andet skal denne bestemmelse være bindende (dom af 10.9.2014, Kušionová, C-34/13, EU:C:2014:2189, præmis 78, og af 20.9.2017, Andriuc m.fl., C-186/16, EU:C:2017:703, præmis 28).
- 61 Endvidere fremgår det i det væsentlige af Domstolens praksis, at den pågældende udelukkelse omfatter andre love eller bindende administrative bestemmelser end dem, som vedrører den nationale rets kompetence til at efterprøve, om et kontraktvilkår er urimeligt (jf. i denne retning dom af 30.4.2014, Barclays Bank, C-280/13, EU:C:2014:279, præmis 39 og 40 og den deri nævnte retspraksis, og af 7.8.2018, Banco Santander og Escobedo Cortés, C-96/16 og C-94/17, EU:C:2018:643, præmis 44).
- 62 Efterprøvelsen af, om disse betingelser er opfyldt, henhører under den nationale rets kompetence i hvert enkelt tilfælde (jf. i denne retning dom af 30.5.2013, Asbeek Brusse og de Man Garabito, C-488/11, EU:C:2013:341, præmis 33, og af 20.9.2017, Andriuc m.fl., C-186/16, EU:C:2017:703, præmis 29 og den deri nævnte retspraksis).
- 63 Ved denne efterprøvelse skal retten tage hensyn til den omstændighed, navnlig under hensyn til formålet med direktiv 93/13, dvs. beskyttelse af forbrugerne mod urimelige vilkår i kontrakter, der er indgået mellem forbrugere og erhvervsdrivende, at undtagelsen i direktivets artikel 1, stk. 2, skal fortolkes indskrænkende (jf. i denne retning dom af 10.9.2014, Kušionová, C-34/13, EU:C:2014:2189, præmis 77, og af 20.9.2018, OTP Bank og OTP Faktoring, C-51/17, EU:C:2018:750, præmis 54 og den deri nævnte retspraksis).
- 64 Efter denne præcisering tilkommer det Domstolen at foretage en analyse af det tredje og det femte spørgsmål ud fra den forudsætning, som det tilkommer den nationale ret at vurdere rigtigheden af, at det vilkår, som denne sidstnævnte tilsigter at erklære urimeligt, ikke falder uden for anvendelsesområdet for direktiv 93/13 i henhold til direktivets artikel 1, stk. 2.
- 65 Ifølge artikel 6, stk. 1, i direktiv 93/13 fastsætter medlemsstaterne, at urimelige kontraktvilkår i en aftale, som en erhvervsdrivende har indgået med en forbruger, i henhold til deres nationale lovgivning ikke binder forbrugeren, og at aftalen forbliver bindende for parterne på i øvrigt samme vilkår, hvis den kan opretholdes uden de urimelige kontraktvilkår.

- 66 Domstolen har fortolket denne bestemmelse således, at den nationale retsinstans skal drage alle de konsekvenser, der ifølge national ret følger af konstateringen af, at det pågældende vilkår er urimeligt, for at sikre, at forbrugeren ikke er bundet af klausulen. Domstolen har imidlertid præciseret, at når en national retsinstans anser et kontraktvilkår for at være urimeligt, er den forpligtet til at udelukke anvendelsen af urimelige kontraktvilkår, således at de ikke binder forbrugeren, medmindre forbrugeren gør indsigelse herimod (jf. i denne retning dom af 30.5.2013, *Asbeek Brusse og de Man Garabito*, C-488/11, EU:C:2013:341, præmis 49 og den deri nævnte retspraksis, og af 26.3.2019, *Abanca Corporación Bancaria og Bankia*, C-70/17 og C-179/17, EU:C:2019:250, præmis 52).
- 67 Domstolen har ligeledes fastslået, at artikel 6, stk. 1, i direktiv 93/13 skal fortolkes således, at bestemmelsen er til hinder for en national bestemmelse, som gør det muligt for den nationale ret, når denne erklærer et vilkår i en aftale, som er indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger, ugyldigt, at tilpasse den nævnte kontrakt ved at ændre dette vilkårs indhold (dom af 30.4.2014, *Kásler og Káslerné Rábai*, C-26/13, EU:C:2014:282, præmis 77 og den deri nævnte retspraksis, og af 26.3.2019, *Abanca Corporación Bancaria og Bankia*, C-70/17 og C-179/17, EU:C:2019:250, præmis 53). Navnlig har Domstolen fastslået, at denne bestemmelse ikke kan fortolkes således, at bestemmelsen i et tilfælde, hvor en national retsinstans fastslår, at et bødevilkår i en aftale, der er indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger, er urimeligt, giver retsinstansen mulighed for at nedsætte den bøde, der pålægges forbrugeren, i stedet for at se helt bort fra det omhandlede vilkår over for forbrugeren (dom af 30.5.2013, *Asbeek Brusse og de Man Garabito*, C-488/11, EU:C:2013:341, præmis 59, og af 21.1.2015, *Unicaja Banco og Caixabank*, C-482/13, C-484/13, C-485/13 og C-487/13, EU:C:2015:21, præmis 29).
- 68 Denne kontrakt skal således principielt opretholdes uden nogen anden ændring end den, der følger af ophævelsen af urimelige kontraktvilkår, for så vidt som en sådan opretholdelse af kontrakten retligt set er mulig i overensstemmelse med reglerne i national ret (dom af 30.5.2013, *Asbeek Brusse og de Man Garabito*, C-488/11, EU:C:2013:341, præmis 57 og den deri nævnte retspraksis, og af 21.1.2015, *Unicaja Banco og Caixabank*, C-482/13, C-484/13, C-485/13 og C-487/13, EU:C:2015:21, præmis 28).
- 69 Hvis det stod en national retsinstans frit for at ændre indholdet af urimelige vilkår i en sådan aftale, ville en sådan adgang således kunne skade gennemførelsen af det langsigtede mål, der er nævnt i artikel 7 i direktiv 93/13. En sådan adgang kunne nemlig bidrage til at ophæve den afskrækkende virkning over for erhvervsdrivende, der opstår ved helt og holdent at undlade at anvende sådanne urimelige vilkår over for forbrugerne, for så vidt som de erhvervsdrivende fortsat ville være fristede til at anvende disse vilkår, vel vidende, at aftalen, selv hvis disse vilkår skulle blive erklæret ugyldige, ikke desto mindre ville kunne tilpasses i nødvendigt omfang af den nationale ret, således at deres interesse på denne måde blev sikret (dom af 30.5.2013, *Asbeek Brusse og de Man Garabito*, C-488/11, EU:C:2013:341, præmis 58, og af 26.3.2019, *Abanca Corporación Bancaria og Bankia*, C-70/17 og C-179/17, EU:C:2019:250, præmis 54 og den deri nævnte retspraksis).
- 70 Endvidere er det korrekt, at Domstolen har tilladt en undtagelse til dette princip ved at fastslå, at artikel 6, stk. 1, i direktiv 93/13 ikke er til hinder for, at den nationale ret under anvendelse af aftaleretlige principper ophæver det urimelige kontraktvilkår og erstatter det med en udfyldende regel i national ret, forudsat at denne erstatning er forenelig med formålet med artikel 6, stk. 1, i direktiv 93/13 og muliggør en indførelse af en reel balance mellem medkontrahenternes rettigheder og forpligtelser, der skal genindføre ligheden mellem parterne. Domstolen har imidlertid begrænset denne mulighed til tilfælde, hvor den omstændighed, at det urimelige vilkår erklæres ugyldigt, ville forpligte den nationale ret til at annullere aftalen i det hele, hvilket ville have særligt skadelige virkninger for forbrugeren og dermed straffe denne (jf. i denne retning dom af 21.1.2015, *Unicaja Banco og Caixabank*, C-482/13, C-484/13, C-485/13 og C-487/13, EU:C:2015:21, præmis 33 og den deri nævnte retspraksis, og af 26.3.2019, *Abanca Corporación Bancaria og Bankia*, C-70/17 og C-179/17, EU:C:2019:250, præmis 56 og 57).

- 71 I hovedsagerne fremgår det imidlertid – med forbehold for den efterprøvelse, der skal foretages af den forelæggende ret i denne forbindelse – ikke, at en eventuel ugyldighed af det omhandlede bødevilkår er af en karakter, der indebærer, at aftalerne skal annulleres i deres helhed, og således ville have særligt skadelige virkninger for forbrugerne.
- 72 Hvad angår spørgsmålet, om det under omstændigheder som de i hovedsagerne omhandlede er muligt for den forelæggende ret tillige at anvende bestemmelser i den nationale ret vedrørende ansvar uden for kontraktforhold, er det tilstrækkeligt at bemærke, at formålet med direktiv 93/13 i henhold til artikel 1, stk. 1, er indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem erhvervsdrivende og forbrugere, og at direktivet ikke indeholder nogen bestemmelser om ansvar uden for kontraktforhold.
- 73 Følgelig falder spørgsmålet, om omstændigheder som de i hovedsagerne omhandlede henhører under reglerne om ansvar uden for kontraktforhold, ikke ind under direktiv 93/13, men under national ret. Det er således uforment at undersøge spørgsmålet inden for rammerne af nærværende anmodninger om præjudiciel afgørelse.
- 74 På baggrund af ovenstående betragtninger skal det tredje og det femte spørgsmål besvares med, at artikel 6, stk. 1, i direktiv 93/13 skal fortolkes således, at bestemmelsen er til hinder for dels, at den nationale ret, der fastslår, at et bødevilkår i en aftale, der er indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger, er urimeligt, ændrer størrelsen af den bøde, der ved dette vilkår pålægges forbrugeren, dels, at den nationale ret under anvendelse af aftaleretlige principper erstatter det pågældende vilkår med en udfyldende regel i national ret, medmindre den omhandlede kontrakt ikke kan opretholdes, såfremt det nævnte urimelige vilkår fjernes, og annulation af aftalen i dens helhed vil have særligt skadelige virkninger for forbrugeren.

Det fjerde spørgsmål

- 75 I betragtning af det svar, der er givet på det tredje og det femte spørgsmål, er det uforment at besvare det fjerde spørgsmål.

Sagsomkostninger

- 76 Da sagernes behandling i forhold til hovedsagernes parter udgør et led i de sager, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Femte Afdeling) for ret:

- 1) Artikel 3, nr. 8), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1371/2007 af 23. oktober 2007 om jernbanepassagerers rettigheder og forpligtelser skal fortolkes således, at en situation, hvori en passager stiger ombord på et tog, der er frit tilgængeligt, med henblik at foretage en rejse uden at have erhvervet en billet, henhører under begrebet »befordringskontrakt« som omhandlet i denne bestemmelse.
- 2) Artikel 6, stk. 1, i Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugerftaler skal fortolkes således, at bestemmelsen er til hinder for dels, at den nationale ret, der fastslår, at et bødevilkår i en aftale, der er indgået mellem en erhvervsdrivende og en forbruger, er urimeligt, ændrer størrelsen af den bøde, der ved dette vilkår pålægges forbrugeren, dels, at den nationale ret under anvendelse af aftaleretlige principper erstatter

det pågældende vilkår med en udfyldende regel i national ret, medmindre den omhandlede kontrakt ikke kan opretholdes, såfremt det nævnte urimelige vilkår fjernes, og annulation af aftalen i dens helhed vil have særligt skadelige virkninger for forbrugeren.

Underskrifter